Į LAISVĘ

Nr. 38 | Kaina 20 kap.
LEIDŽIA LIETUVIŲ AKTYVISTŲ FRONTAS
1941. VIII. 6 Trečiadienis

Už Smolensko praplėsta prasilaužimo spraga

Estijoj paimtas Tapso miestas. Cholmas ir Bielaja Cerkov vokiečių rankose

Vyriausioji Fiurerio būstinė. VIII. 5. ELTA. DNB žiniomis, vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša: Ukrainoje buvo atmušti siaurame plote apsuptų ir suspaustų priešo pajėgų bandymai prasilaužti. Per šiuos susirėmimus priešo dalis buvo sunaikinta.

Praplečiant prasilaužimo spragą 100 kilometrų į pietų rytus nuo Smolensko, nauja priešo pajėgų grupė netikėtu puolimu buvo iš dalies sunaikinta, iš dalies apsupta.

Estijoje paimtas Tapso miestas. Kovos lėktuvai praėjusią naktį vienas po kito sekusiais puolimais sėkmingai apmėtė sprogstamosiomis ir padegamosiomis bombomis Maskvos karinius ir ūkinius įrengimus.

Puolant britų tiekimo laivus, oro pajėgos į vakarus nuo Airijos ir St. Georgo kanale nuskandino du prekinius laivus bendros 10.300 tonų talpos.

Šiaurės Afrikoje prie Tobruko susmuko didesnių britų pajėgų puolimas, turėjęs priešui didelių nuostolių. Vokiečių kovos lėktuvai praėjusią naktį vėl puolė britų atramos punktus Suezo kanale. Naktį į rugpiūčio 4 dieną Suezo uoste jie sunaikino du britų prekinius laivus bendros 18.000 tonų talpos ir pataikė į vieną didelį keleivinį laivą. Priešo lėktuvai nei dienos, nei nakties metu į Reicho teritoriją neatskrido. Kovoje su britų prekybos laivais karo laivynas ir oro pajėgos per liepos mėnesį nuskandino iš viso 407.600 tonų priešo prekinių laivų. Be to, didelis priešo prekinių laivų skaičius buvo tiek sunkiai apgadintas, kad jų ilgesnį laiką nebus galima naudoti Britų saloms aprūpinti. Nuostoliai, kuriųs priešas turėjo dėl minų, šiais skaičiais nepažymėti.

BERLYNAS. VIII-5. ELTA. Kaip DNB iš kompetentingų šaltinių patyrė,

Cholmo miestas prie Lovatės ir Bielaja Cerkov miestas yra vokiečių rankose.

Jeigu Maskva dar tebetvirtina, kad šitos vietos tebėra bolševikų užimtos, tai Berlyne aiškėja, kad vyriausioji bolševikų kariuomenės vadovybė nežino, kas vyksta fronte.

BERLYNAS. VIII-5. ELTA. Ukrainoje, DNB žiniomis,

toliau vyksta apsuptų bolševikinių junginių naikinimas.

Pagal planą susiaurinant apsupimą, ligšioliniais duomenimis buvo paimta apie 6.000 belaisvių. Be to, į vokiečių rankas pateko amunicija, ginklai ir susisiekimo priemonės. Iki šiol suskaičiuota 50 patrankų ir 368 autosunkvežimiai. Buvo paimta ištisa sovietų šaudmenų vora.

Ir šiame kovos ruože žuvusiųjų bolševikų skaičius žymiai prašoka paimtų į nelaisvę skaičių.

Vien tik prieš vienos vokiečių divizijos pozicijas, žygiuojant toliau į priekį, buvo rasta 1.450 sovietų lavonų, tarp jų daugelio karininkų ir politinių komisarų.

BERLYNAS. VIII-5. ELTA. Vokiečių kariuomenė rugpiūčio 4 d., — kaip DNB agentūrai pranešama, — tęsė toliau prie Smolensko apsuptos sovietų kariuomenės likučių naikinimą. Bolševikai iš paskutiniųjų jėgų, iš dalies panaudodami šarvuočius, mėgino prasiveržti.

Tačiau tie visi mėginimai vokiečių kariuomenės ugnimi buvo atmušti.

Tų sėkmingų kontratakų metu ypač pasižymėjo vienas vokiečių šaulių batalionas, savo iniciatyva atmušęs smarkius sovietų puolimus. Batalionas pats vienas sunaikino 20 sovietų, pagrobdamas 40 patrankų ir šimtus automobilių.

BERLYNAS. VIII-5. ELTA. Rugpiūčio 4 dieną vokiečių kariuomenė DNB žiniomis,

įsiveržė į sustiprintas sovietų lauko pozicijas esančias į pietus nuo Kijevo. Atkakliuose mūšiuose buvo paimti 43 sovietų įstiprinti punktai

ir nugalėta jų bolševikinė įgula. Per tą drąsų žygį buvo paimta daug tūkstančių bolševikų belaisvių ir gausus karo grobis. Kruvini sovietų nuostoliai yra labai dideli. Užmušti bolševikų skaičius yra dusyk didesnis, negu paimtų į nelaisvę.

Sukilimas Sibire

ŠANCHAJUS. E. Kaip DNB patiria, Lenos srityje vykstąs sukilimo judėjimas nuo praėjusio sekmadienio duoda pranešimus per vieną slaptą radijo siųstuvą, kuris, kaip spėjama, įrengtas Išorinėje Mongolijoje. Slaptasis siųstuvas šiandien

kvietė sukilėlius plėšti kolchozų sandėlius ir atsiųsti į centralę reikalaujamus juoduosius sąrašus.

Radijo pranešėjas toliau įsakė sustabdyti javų kenkėjų platinimą, kadangi tuo būdu kenkiama savo maisto reikalams. Slaptasis siųstuvas transliuoja kiekvieną vakarą nuo 21.40 iki 22 valandos.

Aiškėja baltųjų generolų Kutepovo ir Millerio dingimas

Kas buvo rasta iškračius Sovietų S-gos ambasadas Paryžiuje ir Berlyne

BERLYNAS. VIII. 5. ELTA. DNB iš gerai informuotų sluoksnių praneša, kad jau po kelių dienų, prasidėjus karo veiksmams tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos, Reicho vyriausybė patyrė, kad

sovietų vyriausybė įsakė tuojau po to, kai vokiečių diplomatiniai atstovai buvo išvykę, apžiūrėti vokiečių ambasadą Maskvoje.

Dėl šios priežasties kompetentingi vokiečių organai apžiūrėjo buvusias sovietų ambasadas. Paryžiuje ir Berlyne. Buvusios sovietų ambasados Paryžiuje patalpų, kurios paskutiniu laiku buvo naudojamos konsulatui, apžiūrėjimo išdava dar kartą įrodė, jog

Sovietų Sąjungos diplomatinės atstovybės, kaip kominterno skyriai užsieniuose, buvo karo kurstomosios ir revoliucinės veiklos centrai atskiruose kraštuose.

Visiškai izoliuotame ambasados priestate buvo įrengtos GPU tarnybinės patalpos.

Įėjimai į šias erdvias patalpas visur buvo apsaugoti sunkiomis šarvuotomis durimis,

taip, kad jų atidarymas užtruko kelias valandas, panaudojus specialius techniškus įrankius. Garsų nepraleidžią mūrai, sunkios, elektra atidaromos šarvuotos durys, užmaskuotos skylės stebėjimui ir šaudymui į koridorius ir atskirus kambarius, o taip pat, kaip svarbiausias dalykas,

elektrinė deginamoji krosnis bei vonia lavonams supiaustyti,

be gausių, įsilaužimo įrankių, gręžiamosios mašinos, deguonio aparatai, dujokaukės, 20 rankomis surakinti žiedų

ir įvairių rūšių nuodų ampulės

sudarė inventorių. Greta gausios radijo technikos medžiagos surasti ir kompleksiniai siųstuvų įrengimai su priklausiniais bei atsarginėmis dalimis, tarp jų rankiniuose lagaminėliuose įrengti aparatai, Morzės aparatai, stiprintuvų įrengimai, šimtai radijo lempų ir įvairiausių rūšių imtuvų bei filmavimui aparatų, įrodo, kad visas sovietų diplomatinis ir konsularinis aparatas Paryžiuje buvo įrengtas informacijų tarnybos tikslams. Be to, buvo rasti laikrodiniai degtuvai bei degtuvų dalys, kulkosvaidžiai ir automatiniai pistoletai, 6 revolveriai su daugybe apkabų bei per 3.500 kulkosvaidžių šovinių ir

lagaminai bei dėžės su stipriausiomis sprogstamosiomis medžiagomis.

Buvusiojo sovietų karo atašės Prancūzijoje darbo patalpose buvo rasti ir konfiskuoti kulkosvaidžiai, revolveriai, sprogstamosios medžiagos, cigarai su sprogstamąja medžiaga, laikrodiniai degtuvai, kelios šaudmenų dėžės ir net du parašiutai.

GPU centrinės kankinimų kamerose gerai įrengtos didelės cheminės krosnys buvo skirtos žmonėms sudeginti.

Dėl to yra tikra, kad ne tik anksčiau dingęs sovietų emigrantų vadas generolas Milleris buvo ten užmuštas ir jo lavonas sudegintas, bet kad ir generolas Kutepovas bei kiti baltųjų emigrantų ar sovietų opozicijos Prancūzijoje asmenys buvo tokiu būdu nužudyti ir pašalinti.

DNB praneša, kad sužinojus, jog sovietų vyriausybė, karui kytuose prasidėjus ir kelioms dienoms praėjus po to, kai vokiečių diplomatinė atstovybė apleido Maskvą, įsakė iškrėsti vokiečių ambasados Maskvoje patalpas, buvo taip pat iškratytos sovietų ambasados patalpos Berlyne. Kaip DNB iš gerai informuotų šaltinių patiria, kratos rezultatai buvo stebėtinai panašūs į sovietų ambasados Paryžiuje patalpose padarytos kratos rezultatus.

BERLYNAS. VIII. 5. ELTA. Prie žinios apie kratos rezultatus sovietų ambasados patalpose Berlyne, DNB papildomai praneša: visas sovietų ambasados kompleksas turi daugiau kaip 100 patalpų. Trečiajame aukšte viena kambarių grupė yra stipriais geležiniais grotais atskirta nuo visų kitų pastato dalių. Ta atskirtoji dalis savo ruožtu yra padalinta į visą eilę patalpų, kurios nuo viena kitos taip pat yra atskirtos ypatingai stipriomis šarvuotomis durimis. Tų patalpų langai uždaromi tam tikromis šarvuotomis užuolaidomis. Aišku, kad

čia būta rafinuoto, specialaus kalėjimo, kuris bolševikams buvo reikalingas nusikratyti nepageidaujamų paslapčių žinovų savųjų tarpe.

Vienose tokiose šarvuotose duryse buvo rasti 25 revolverio šūvių įmušimai. Viename kambaryje, skirtame foto nuotraukų išaiškinimo darbams, buvo rastos stiklinės ampulės su koncentruota salietros rūgštimi, didoki kietos gumos vamzdžiai su atsukamais dangčiukais.

kuriuose buvo laikoma po penkias nuodų ampules,

taip pat buvo rasta koncentruotos sieros rūgšties, koncentruotos fosforo rūgšties ir dideli kiekiai kitokių chemikalų, kurie jokiu būdu negalėjo būti naudojami foto technikos darbams. Kitose patalpose buvo rasti paskubomis nuimti bevielių siųstuvų ir priimtuvų įrengimai.

Ambasados kieme viename sunkvežimyje buvo rastas visiškai įrengtas siuntimo ir priėmimo aparatas.

Viename rūsyje po sudegintų popierių krūva buvo rasta daug metalinių antspaudų, be kitų, pav., toks antspaudas: „Consulado de la Republica de Chile en Breslau".

Bolševikai naudojasi svetimos valstybės antspaudais politiniams raštams klastoti.

Toliau buvo rasta dum-dum šovinių, geležies tirpdymo aparatas su jam priklausančiais deguonies buteliais, didelės įvairiausių vokiškos ir užsieninės kilmės rūšių antspaudinio lako atsargos, kurios buvo naudojamos svarbiems paketams atidaryti ir juos „įstyrus" vėl uždaryti ir užantspauduoti. Savaime suprantama, kad ir Lietzenburgerstraseje buvusi sovietų prekybos atstovybė, kaip sovietų ambasados Unter den Linden filialė, buvo panašiai įrengta. Pavyzdžiui, prekybos atstovybėje, be kitko, buvo rasti trys radijo siųstuvų įrengimų komplektai. Vienoje antro aukšto patalpoje buvo rasta daug vidaus antenų ir vienas sujungimas su išorine antena, kuris visa savo konstrukcija turėjo būti naudojamas radijo siųstuvui.

Bolševikai mėgino pamėgdžioti vokiečių kautynių taktiką

Bet ta jųjų išgarsintoji „didžiųjų kontrpuolimų strategija" neturėjo jokio pasisekimo

BERLYNAS. VIII-5. ELTA. DNB žiniomis, Berlyno spauda komentuoja paskutinįjį vyriausiosios kariuomenės vadovybės pranešimą apie tai, kad srityje į pietus nuo Kijevo ir į rytus nuo Smolensko buvo baigti apsupti ir netrukus bus išsklaidyti stiprūs sovietų kariuomenės junginiai. Iš to pranešimo aiškiai matyti, kad sovietų mėginimai, panaudojant savo rėžtu vokiečių apsupimo strategiją, pakeisti karo laimę niekais.

Kad išvengtų vokiečių apsupimo, — rašo „Berliner Lokalanzeiger", — priešo strateginė ir taktinė vadovybė be paliovos mėgino įsprausti tarp prasiveržusių į priekį vokiečių šarvuočių dalinių ir iš paskos bežygiuojančių pėstininkų divizijų bolševikų kariuomenės dalinius, mėgindama tuo būdu vokiečių pajėgas apsupti, jas paralyžuoti arba atpalaiduoti vokiečių atskeltus sovietų dalinius.

Ta sovietų strategija, kuri užsienyje priešo laikraščiuose ir per radiją buvo išgarsinta, kaip „didžiųjų kontrpuolimų strategija", neturėjo jokio pasisekimo.

„Deutsche Allgemeine Zeitung" pažymi, kad sovietų karo vadovybė mato dabar to metodo pasekas, kuriuo ji tikėjosi pralenksianti vokiečių kariuomenę. Bolševikai pastaruoju laiku, matyti, stengėsi besiveržiančius vokiečių šarvuočių dalinius smūgiais į sparnus ir nugarą atskirti nuo žygiuojančių paskui pėstininkų divizijų. Jei vokiečių kariuomenės būtų buvę mažiau ir jos vadovybė nebūtų turėjusi pakankamai iniciatyvos, ta taktika gal ir būtų galėjusi duoti tam tikrų rezultatų. Tačiau sovietai neįvertino savo priešo ir, be to, nepagalvojo, kad savo taktika jie tik patenkina vokiečių norus. Bemėgindami įsprausti savo armijas tarp vokiečių dalinių, jie tik patys prisidėjo prie vokiečių pageidauto sovietų kariuomenės išskaldymo ir jos apsupimo bei sunaikinimo, — kadangi jiems niekur nepavyko sulaužyti vokiečių geležinių replių.

„Berliner Boersenzeitung" rašo, kad sovietų bolševikų mėgindžioti vokiečių kautynių taktiką nepasisekimo priežastis yra vokiečių kariuomenės atsparumas ir jos vadovybės pranašumas. „Nė vienu momentu", — pabrėžia laikraštis, — vokiečiai neleido paveržti iš savęs iniciatyvos. Vokiečiai vykdė savo apsupimą nieko nebodami, ir jų pastangos, kaip tat matyti iš daugelio apsupamųjų ir naikinamųjų kautynių,

visuomet duodavo tuos rezultatus, kuriuos buvo išskaičiavusi vokiečių vadovybė ir garantavęs su nieku nepalyginamas vokiečių kareivių narsumas.

Ką pažadėjo Amerika Sovietų Sąjungai

NEW YORKAS. E. DNB žiniomis, užsienių reikalų ministerija ir sovietų pasiuntinys Umanskis pasikeitė notomis. **Jungtinės Valstybės įsipareigojo suteikti Sovietų Sąjungai pirmenybę išvežti svarbias karo medžiagas, suteikti taip pat neribotas licenzijas išvežti ginklavimo medžiagoms ir leisti pasinaudoti Jungtinių Valstybių laivais, kad tos karinės medžiagos būtų greičiau pristatytos.**

Nešvarūs Roosevelto bizniai

Kaip jis 1922 m. uždirbo milijonus iš vokiečių markės smukimo

BERLYNAS. E. Popietiniuose laikraščiuose, kaip praneša DNB, iškeliama aikštėn Roosevelto veikla 1922 m., kai dabartinis Jungtinių Valstybių prezidentas vadovavo bizniui, kuriuo pasipelnydavo iš anuometinio vokiečių markės smukimo. „Berliner Lockalanzeiger" rašo: „Rooseveltas norėjo Rothschildų pavyzdžiu kiek galint apiplėšti savo naudai Vokietiją, užtikrinti sau įtaką į vokiečių nuosavybę ir, pasinaudojus Vokietijos nelaime, iškilti. Tai yra tas vyras, kuris šiandien yra Šiaurės Amerikos tautos priešakyje ir savo padėtį išnaudoja politikai, kurios metodai yra išaugę anų metų veiklos dirvoje".

Laikraštis „Berliner Boersenzeitung" pastebi: „Mes galime dabartinio Jungtinių Valstybių prezidento portretą praturtinti nauju, ypač vertingu bruožu. Šiandien iškelti faktai rodo pasaulį, kuriame Roosevelto šeima ir jos šalininkai norėtų gyventi ir viešpatauti. Tai yra „pasaulis, kuris yra griežtai priešingas vokiečių teisingumo, darbo ir darbštumo pažiūrai, ir todėl nenuostabu, kad ponas ir ponia Rooseveltai apie šį pasaulį nieko nenori girdėti".

Laikraštis „Deutsche Allgemeine Zeitung" pareiškia: „Dabar darosi aišku, kodėl šis vyras yra taip stipriai susidomėjęs nuvesti pasaulį į chaosą. Jis gali gyventi tiktai tokiame pasaulyje, kuris kupinas apgaulės ir finansinių nusikaltimų. Kiek daug galimumų būtų Rooseveltui, jo žmonai ir jo sūnums, jeigu iš tikrųjų prasidėtų pasaulinė krizė, kurią rūpinasi sukurti Rooseveltas. Tada Roosevelto šeima iš tautų vargo galėtų uždirbti dar didesnes sumas, negu uždirbo 1922 m.".

Vokiečiai per 7 mėn. numušė 1.607 anglų lėktuvų

BERLYNAS. E. Kaip DNB iš kompetentingų šaltinių patyrė, anglų aviacija nuo 1941 metų sausio 1 d. iki 1941 metų liepos 31 d. kovose su vokiečių oro pajėgomis, dėl jūrų artilerijos, greitųjų laivų ir zenitinės artilerijos veiklos neteko 1.607 lėktuvų.

AUSTRALIJA IR ZELANDIJA NUTRAUKĖ DIPLOMATINIUS SANTYKIUS SU SUOMIJA

HELSINKIS. E. Australijos ir Naujosios Zelandijos vyriausybės nutarė, kaip DNB praneša, nutraukti diplomatinius santykius su Suomija. Jau imtasi priemonių leisti grįžti iš minėtųjų valstybių Suomijos konsulams. Suomijos interesus abiejose šalyse ateityje atstovaus Švedija. Turimomis žiniomis, Anglijos interesus Suomijoje atstovausiančios Jungtinės Valstybės.

AMERIKIEČIAI BUS APKRAUTI BAISIAIS MOKESČIAIS

NEW YORKAS. E. DNB žiniomis, Associated Press praneša iš Vašingtono, kad atstovų rūmai 36 balsais prieš 30 priėmė naują mokesčių įstatymą, kuris ateinančiais biudžeto metais turi duoti 3,2 milijardo dolerių. Tuo būdu

mokesčiai viduriniam gyventojui bus maždaug patrigubinti.

Associated Press žodžiais, tai yra didžiausieji mokesčiai, kurie kada nors yra buvę Jungtinėse Valstybėse. Dabar šis įstatymas bus pasiųstas senatui.

Dr. Todtas paskirtas generaliniu vandenų ir energijos inspektorium

BERLYNAS. E. DNB pranešimu, Fiureris ir Reicho kancleris paskyrė generalinį vandenų ir energijos inspektorių. „Reichsgesetzplatt" paskelbtame Fiurerio dekrete sakoma: Atsižvelgiant į ypatingus karo reikalavimus ir vieningo planavimo didžiosios Vokietijos erdvėje būtinumą, skiriu vadovauti ir reorganizuoti energijos ir vandens ūkiui generalinį vandens ir energijos inspektorių. Savo darbo ribose jis turi Reicho ministerio ir Prūsijos ministerio titulą ir teises. Jo įstaiga yra vyriausioji tos srities Reicho ir Prūsijos įstaiga. Generaliniu vandenų ir energijos inspekoriumi skiriu generalinį Vokietijos plentų inspektorių Reicho ministerį dr. Todtą.

Maskva įteikusi Londonui reikalingos karo medžiagos sąrašą

STOCKHOLMAS. E. DNB žiniomis, britų blokados ministeris Daltonas, kaip Reuteris praneša, atstovų rūmuose pareiškė, kad sovietų vyriausybė britų vyriausybei jau įteikusi jai reikalingos karo medžiagos sąrašą. Anglija, ministerio žodžiais, daranti visa, kas yra jos galioje, sovietų reikalavimams patenkinti.

SUSIRĖMIMAS MANDŽIŪRIJOS SOVIETŲ S-GOS PASIENY

ŠANCHAJUS. E. Dėl antradienį popiet Šanchajuje pasklidusių gandų, kad Mandžiūrijos sovietų pasienyje vykstą rimti susirėmimai, Japonijos kariuomenės atstovas, kaip DNB patiria, pareiškė, kad apie panašius įvykius čia nieko nėra žinoma. Tačiau, kaip atstovas pabrėžė, maždaug prieš dvi savaites nedidelis susirėmimas Mandžiūrijos sovietų pasienyje netoli nuo Manžulio iš tikrųjų įvyko. Didesniam sovietų pasienio sargybos būriui pereinant į Mandžiūrijos teritoriją, japonų sargyba pradėjusi šaudyti. Po daugelio salvių, kuriomis buvo pasikeista iš abiejų pusių, vienas japonas buvęs sužeistas, o sužeistųjų skaičius sovietų pusėje nesąs žinomas.

Vokiečių lėktuvai puolė Nikolajevo uostą

BERLYNAS. VIII. 6. ELTA. DNB žiniomis, vakar vokiečių lėktuvai puolė Nikolajevo uoste esančius laivus. Bombomis buvo nuskandintas šešių ar aštuonių tūkstančių tonų talpos prekybos laivas, 3 bendros 8.000 tonų talpos prekybos laivai buvo padegti, o vienas 5.000 tonų prekybos laivas taip smarkiai sužalotas, kad jį reikia laikyti galutinai žuvusiu. Viso vokiečių lėktuvai vakar Rytų fronte nuskandino 20.000 tonų talpos priešo prekybos laivu.

VAŠINGTONAS. E. DNB žiniomis, Jungtinių Valstybių atstovų rūmai priėmė įstatymo projektą, kuriuo Jungtinių Valstybių prezidentas įgaliojamas konfiskuoti privatinę nuosavybę, jei tatai bus laikoma reikalinga krašto gynimo interesams. Įstatymo projektas pateiktas senatui.

TOKIO. E. DNB žiniomis, finansų ministerija pranešė, kad, Anglijai ir Australijai pasiūlius, tų dviejų valstybių diplomatiniams atstovams Japonijoje netaikomi anglų ir australų kreditų įšaldymo nuostatai. Tas pat nutarta padaryti ir japonų diplomatų Anglijoje bei Australijoje atžvilgiu.

Bombardavusio Maskvą lakūno pasakojimas

BERLYNAS. VIII. 5. ELTA. „Tamsią naktį pakyla mūsų lėktuvai ilgai kelionei per svyruojančias sovietų pozicijas, siekdami dar kartą aplankyti Maskvos susisiekimo ir pramonės įrengimus". Taip, DNB žiniomis, pasakoja vienas vokiečių lakūnas, kuris naktį į rugpiūčio 5 dieną vadovavo naujame Maskvos bombardavime. „Prieš pakildami mes buvome gerai įsidėmėję tikslus ir galėjome gerai orientuotis, kai miesto pakraščiuose mus sutiko priešo prožektoriai ir neplaningai šaudė į dangų sovietų zenitinės artilerijos baterijos. Apačioje buvo tos vietos, kuriose pasiekėme pirmąjį didelį laimėjimą. Maskvos upės kilpa su sunaikintais sovietų reprezentaciniais pastatais. Per griuvėsių lauką šmėkštertėjo prožektoriaus spindulių pluoštas. Staiga į vakarus nuo šitų griuvėsių iškilo didelis liepsnų stulpas. Prieš mus skrendanti eskadrilė savo bombas numetė į dideles kareivines. Ji dingo už besiplečiančio gaisro liepsnų. Tuo metu kai pietinėje ir vakarinėje miesto dalyje buvo numestos kitos bombos, mes pasukome į šiaurę, nuskridome į Baltgudijos stotį ir puolėme bėgius ir stovinčius traukinius. Krito bombos po bombų ir išplėšė milžiniškas duobes bėgiuose, daužė garvežius ir vagonus. Oro jėga buvo nuversti ištisi traukiniai ir nusviesti į šalį. Didelis dujų rezervuaras išskrido į orą.

BUS APMOKĖTI KATALIKŲ BAŽNYČIOMS PER BOMBARDAVIMUS PADARYTI NUOSTOLIAI

BERLYNAS. E. DNB žiniomis, kompetentingos vokiečių įstaigos katalikų vyskupams pranešė, kad bus padengti visi nuostoliai, kurie padaryti bažnyčioms arba bažnyčių pastatams, anglų lėktuvams bombarduojant. Iki šiol atstatymo nuostoliams padengti finansinę pagalbą daugiausia teikdavo miestai ir parapijos. Nepilnais duomenimis, nuostoliai tiktai aukštos meniškos vertės bažnyčių langams, taip pat meno ir kulto dalykams siekia maždaug 200.000 Reicho markių. Nuostolių, kurie padaryti pastatams, apskaičiavimas dar nebaigtas.

LISABONA. E. DNB praneša, kad vakar per Londoną į Lisaboną atvyko Jungtinių Valstybių karinė misija, vadovaujama brigados generolo Pettersono. Jį lydi du pulkininkai ir du majorai.

Hullis pasitrauksiąs iš ministerio vietos

NEW YORKAS. E. Žinomasis radijo kalbėtojas ir Hearsto korespondentas Boake Carteris, kaip praneša DNB, rašo „New York Daily Miror", kad žiniomis iš patikimų šaltinių

užsienių reikalų ministeris Hullis sveikatos sumetimais pasitrauksiąs iš savo pareigų.

Esąs galimas daiktas, kad karo ministeris Stimsonas vėl užimsiąs užsienių reikalų ministerio vietą, kurią jis yra anksčiau turėjęs. Karo ministeriją, kaip Carteris tvirtina,

perimsiąs Wendel Willkie.

Žinoma, Stimsonas dėl savo senatvės užsienių reikalų ministerijoj būsiąs tokia pat siūbuojanti smilga, kaip ir karo ministerijoje, tačiau, kadangi Wellesas drauge su Rooseveltu esą tikrieji užsienių reikalų ministerijos vadovai, tai Stimsonas ir užsienių reikalų ministerijoje galėsiąs būti jiems patogi tuščia figūra. Esą žinoma, pastebi Carteris toliau, kad Rooseveltas karo ministerijai ieškąs jaunesnės asmenybės, kuria jis tikįs pasinaudoti padėčiai besidarant kritiškesne.

PEKINAS. E. Įgriuvęs Pekino skerdyklos paskirstymo skyriaus stogas, kaip DNB praneša, užmušė 16 pirklių. Daug kitų buvo sunkiau ar lengviau sužeista.

Jie norėjo karo, tie britai, bet nenorėjo kariauti. Jie buvo nuvykę į Prancūziją, įvilkti į karišką ekspedicinio korpuso uniformą, bet dvasia jie buvo ir liko civiliai. Karą jie vaizdavosi kaip romanų nuotykius ir manė pakaksiant bravūriškai pasišvaistyti — ir karas laimėtas. Su tokia avantiūriška bravūra jie, prasidėjus vokiečių puolimui Vakaruose, leidosi į frontą, bet užtat juo staigiau susigrįžo ir metėsi atgal, kai atsitrenkė į geležinį vokiškojo ginklo kumštį. Tą jų bėgimą apvainikavo *Diunkirchenas* — pats „šauniausias" ano jų žygio etapas. Mums apie jį neteko daugiau ką nors girdėti, nes pernai kaip tik apie tą laiką mūsų gyvenamoje Europos srityje prasidėjo bolševikinių provokacijų velniavos, kurios absorbavo mūsų dėmesį.

Neseniai — šių metų vasarą — išėjo knyga, kurios autorius yra kapitonas sir Basil Bartlett, trijų dešimčių su viršum metų vyras, civiliame gyvenime artistas ir žurnalistas; 1940 m. jisai buvo informacijos karininkas prie vienos britų ekspedicinio korpuso divizijos. Toji knyga — tai minimojo sir Basil Bartlett dienoraštis, apimąs 1940 m. gegužės mėnesio įvykius, taigi vokiečių puolimą Vakaruose, britų ekspedicinio korpuso „žygius" ir — Diunkircheną.

Kaip sir Basil Bartlett bėgo pro Diunkircheną

Vieno anglo pasipasakojimas apie didįjį bėgimą

Jau penktas mėnuo, kaip sir Basil Bartlett divizija stovi į šiaurę nuo Lilio. Visas britų ekspedicinis korpusas gyvena kaip taikos metu; karininkai ir kareiviai savo būstus užvertė visokiais prabanginiais pirkiniais, su karu nieko bendra neturinčiais, ir Bartlett būkštauja, jog jo divizija su tokia manta būsianti pasidariusi labai nejudri. Prancūzai ir vokiečiai apsišaudo iš Maginot ir Siegfriedo linijų, bet užfrontėje sėdinčiam Bartlettui toks menkas fronto veiklumas nepatinka, ir 1940 m. gegužės 3 d. jis savo dienorašty priekaištingai pažymi, jog „prancūzai bijo vokiečių". Prancūzai, anot jo, visiškai įpulsią į apatiją, jeigu jų nesupurtys laimėjimų entuziazmas. Anglai tokių laimėjimų jau turį; čia Bartlett sumini Narviką. Apskritai, sąjungininkams prancūzams Bartlett ypatingai draugiškų žodžių neranda.

Gegužės 8 d. Bartlett išgirsta, jog Belgijoje esanti paskelbta „bandomoji mobilizacija". Eina kalbos, jog vokiečiai ilgai nebesėdės rankas sudėję, bet vienas aukštas žvalgybos karininkas Bartlettą įtikina, jog ir tuo atveju britams pakaksią sėdėti apkasuose ir šaudyti į priekį. Karas tokiu būdu būsiąs laimėtas. Taip nuramintas, kpt. sir Basil Bartlett gegužės 9 d. nusiperka teniso raketę ir miklina rankas pavasario sezonui. Tačiau rytojaus dieną — gegužės 10 — anksti rytą prasideda tikrasis karas, ir divizija gauna įsakymą žygiuoti. Dienorašty ta proga pažymima, jog britų divizijoje vyraujanti linksma rimtis, tuo tarpu kai prancūzai slankioją „paniurę ir išsigandę". Britų rimtį padidina dar ir toji maloni aplinkybė, kad jų divizija nesiunčiama tiesiog į kautynes, kaip iš syk buvo bijoma, bet skiriama į rezervą.

Tačiau ir tasai rezervas nelieka stovėti vietoje, bet siunčiamas į Briuselį. Čia pasirodo, kad divizija, apsikrovusi visokios rūšies gėrybėmis, tik ne karinėmis, vos gali pajudėti. „Man atrodė keista, kad mūsų judrioji armija tokia nejudri", rašo gegužės 13 d. sir Basil Bartlett. „Dabar tai dar nieko, bet kas bus, jeigu kartais reikės trauktis? Mūsų pėstininkų batalijonams tada teks gerokai padus pasipustyti".

Ir belgų kariai, panašiai kaip ir prancūzų, sir Bartlettui atrodo nekaringi, netgi apatiški. Dienos bėga greit, ir britų divizijos Briusely planuose pradedama atžymėti toli gražu ne maloni įvykių raida; „Vokiečių prasiveržimas ties Sedanu, atrodo, bus visiškai pavykęs; dabar vykdomas antras. Matyt, vokiečių šarvuotosios divizijos veržiasi pirmyn be galo vikriai. Įdomu, ką dabar darys prancūzai. Jie buvo numatę, jog puolimas įvyks kaip tik tuo metu ir toj vietoj, kur jis dabar vyksta. Manau, kad visą kelią nuo Sedano ligi Paryžiaus jie bus nustatę pabūklas prie pabūklo".

Gegužės 16 d. divizijai įsakoma trauktis; motyvas: prancūzų linijos pralaužtos, reikia jas atstatyti. Bartlett girdi sprogimus: tai tiltai lekia į orą. „Mūsų pionieriai šito darbo nepalieka belgams; kai belgai tiltą sprogdina, jie daro didelį triukšmą, o rezultatas — tik skylė tilto vidury". Britai tokių skrupulų neturi: čia gi ne jų tiltai. Pagaliau prieinama prie Šeldės; bet britai ir čia nesustoja ir nesiruošia gintis, nes „vokiečiai apvertė aukštyn kojomis visus mūsų planus apie prieštankines kliūtis. Upė turi būti tokio pat platumo, kaip Šiaurės jūra, kad galėtų sulaikyti modernų vokiečių tanką". Taigi — tolyn atgal, kol gegužės 22 d. jie vėl atsiranda Prancūzijoje. Britai ištrūko iš fronto, kurio dar nė nematė, ir vėl gyvena sau ramūs ir laimingi — kaip pelytė, begraužianti pelėkautuose pririštą lašinių gabalėlį...

Gegužės 26 d. toji rimtis pasibaigia, ir Bartlett pasipiktinęs rašo, jog „belgai vėl pabėgo". Britai vėl traukiasi, bet šįkart jau lipdami vieni kitiems ant kulnų; tačiau jie ir dabar „juokiasi iš belgų, o apie prancūzus nežino ką ir galvoti"...

Vakare Bartlett gauna įsakymą kartu su kitais „nerikiuočiais" vykti į Diunkircheną. Pakeliui juos apšaudo, bet jie lieka gyvi, ir prie Diunkircheno sir Basil Bartlett teiraujasi, kur čia rasti patogų viešbutį. Paklaustasis pažiūri į jį nustebęs; tik įvažiavęs į miestą anglas supranta to nustebimo priežastį. Miestą nuolat puola vokiečių bombonešiai; bombardavimo pasėkos baisios, uostas visiškai sunaikintas, miestas dega.

Sir Basil Bartlett nusprendžia, jog pasilikti Diunkirchene būtų savižudybė; jis surenka savo žmones ir naktį nueina į uostą. Nakties dengiami, nuo britų laivyno atplaukia nedideli laiveliai žmonių paimti, bet ir šitą darbą nuolatos kliudo vokiečių bombonešiai, kurie atskrenda bangomis ir apmėto krantą bombomis. Kol vienas britų naikintuvas pripildomas žmonių, išeina 6—8 valandos.

Vargais negalais sir Bartlett, visas permirkęs, patenka į laivą. Kai stiuardas jam paduoda sausus drabužius bei avalynę ir įkemša į burną sumuštinį, anglas pradeda jaustis vėl kaip žmogus. Kapitono kajutėje sėdėdamas, britų karininkas svarsto, kokį keistą vaidmenį jis suvaidino šiame kare: jam neteko matyti tikro fronto pavojaus, jam neteko kautis, — jis, britų karininkas, jautėsi perdėm civilis.

Bet tai dar ne viskas. Naktį naikintuvas gauna torpedą; 35 karininkai, buvę vienoje kajutėje, žūva. Bartlettui ten nebebuvo likę vietos, ir taip jis, kad ir su išmuštais dantimis, lieka gyvas ir pasiekia Doverį. „Laikraščiai pilni pranešimų apie Diunkircheno evakuavimą, apie drausmę ir nuostabią organizaciją. Na, aš tos organizacijos nemačiau"...

Taip sir Basil Bartlett užbaigia didžiojo britų bėgimo epopėją.

Žuvies pristatymas gerėja

KAUNAS. E. Žuvies trestas rūpinasi šiuo metu pagaunamas mūsų vandenyse žuvis racionaliai paskirstyti gyventojams. Ligi šiol, kaip žinoma, uolūs žuvų supirkinėtojai būdavo žydai, kurie stengdavosi pusvelčiui žuvis supirkti vietoje ir jas realizuoti savųjų „šabasininkų“ tarpe.

Dabar žydai to daryti jau negali. Žuvies trestas per jo žinioje esančias arteles superka žuvis ir jas parduoda savo krautuvėse. Trestas dėl turimų transporto sunkumų neįstengia pakankamais žuvų kiekiais aprūpinti savo krautuvių. Visa eilė toliau esančių vietų, pvz., Šventosios uostas, dėl tų pat sunkumų buvo visai nepasiekiamas. Tik paskutiniu laiku, gavęs kelis auto sunkvežimius, trestas jau gali paimti žuvis iš toliau ir jomis aprūpinti savo urmo sandėlius ir krautuves. Nugalėjus transporto sunkumus, trestas jau artimiausiomis dienomis galės žymiai padidinti žuvies teikimą gyventojams, nes vietoje jos pagaunama gana daug.

Būkime atsargūs su laukuose išmėtyta municija

KAUNAS. E. Visoje Lietuvoje, ypač tose vietose, kur vyko kautynės, liko primėtyta šovinių, granatų, nesprogusių artilerijos sviedinių ir kitokios municijos. Daugiausia nuo šių „nenugalimosios“ armijos palaikų nukenčia vaikai, kurie, suradę laukuose nesprogusius šovinius, granatas ir kitokius daiktus, juos krapštinėja ir dėl to atsiduria ligoninėje ar net vietoje sudraskomi. Lietuvos ligoninėse guli gana daug tokio neatsargaus elgesio su nežinomais kariniais daiktais aukų.

Dėl to tėvai dar kartą įspėjami sudrausti savo vaikus. Taip pat įspėjami ir suaugusieji, dirbą lauko darbus.

Kai kuriose vietose, kur vyko mūšiai, laukuose yra nesprogusių bombų bei sviedinių. Nelaimėms išvengti laukuose reikia dirbti atsargiai, ypač kertant javus.

Antai, rugpiūčio 5 d. rytą Kasperiškių km., Žiežmarių valsč., bekertant rugius, įvyko skaudi nelaimė: vienas piovėjas dalgiu užkabino rugiuose gulėjusią nesprogusią granatą, kuri, sprogdama, sužeidė 5 žmones. Trys asmenys sunkiai sužeisti (Eibavičienė Anelė, Janonis Geruardas ir Janulienė Pranė) ir atgabenti į Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninę operuoti. Du lengviau sužeistuosius gydo vietos gydytojas.

Tarp Japonijos ir Amerikos reikia laukti visiško prekybos santykių nutraukimo

TOKIO. E. DNB žiniomis, Japonijos vyriausybės atstovas dėl prekybos tarp Japonijos ir Jungtinių Valstybių pareiškė, kad optimizmui pagrindo nėra.

Blogiausiu atveju reikią laukti visiško prekybos santykių nutraukimo.

Kai dėl japonų laivų „Nitta-Maru“ ir „Hikava-Maru“, kurių išplaukimas į Jungtines Valstybes atidėtas neribotam laikui, tai šiuo metu nesą galima pasakyti, ar tie laivai išplauks ir kada išplauks. Čia turį reikšmės taip pat ir ūkiniai sumetimai. Vyriausybės atstovas ryšium su tuo nurodė, kad japonų laivui „Tatsuta-Maru“ San Francisko uoste buvę daroma gana didelių kliūčių ir kad buvęs sulaikytas laivo krovinys. Galutinio nutarimo Jungtinių Valstybių vyriausybė šiuo reikalu dar nepadariusi. Japonija svarstanti represalijų klausimą. Japonų garlaivis „Asama-Maru“, esąs šiuo metu Honolulu uoste, prieš vykdamas į Jungtines Valstybes palauksiąs, koks bus laivo „Tatsuta-Maru“ ir jo krovinio likimas.

JAPONIJA NEMANANTI PULTI TAJO

TOKIO. E. DNB praneša, kad Japonijos vyriausybės atstovas paneigė tam tikrų sluoksnių skleidžiamus gandus, esą Japonija rengianti Tajo puolimą arba norinti sudaryti su juo panašią sutartį, kaip su Prancūzų Indokinija. Vyriausybės atstovas pareiškė, kad šiuo metu su Taju vedami tik ūkiniai pasitarimai, kreipiant svarbiausiai dėmesį į valiutos klausimą. Kitokios rūšies derybos su Taju nevedamos. Ryšium su tuo buvo dar kartą konstatuota, kad susitarimu su Prancūzų Indokinija siekiama tik šalies gynimo interesų.

Italų Vyr. Kariuomenės Štabo pranešimas

ROMA. VIII. 5. ELTA. Vyriausiasis kariuomenės štabas, DNB žiniomis, praneša:

Šiaurės Afrikoje priešas Tobruko fronte įvykdė smarkų puolimą prieš mūsų pozicijas. Priešpuolio metu vokiečių daliniai jį atmušė, padarydami priešui didelių nuostolių. Buvo paimta daug belaisvių. Apie 100 užmuštųjų anglų pasiliko kovos lauke. Kovose dalyvavo vokiečių lėktuvai ir smarkiai bombardavo priešo artilerijos pozicijas. Sollumo fronte veikia priešakiniai daliniai.

Priešo lėktuvai bombardavo Derną ir sugriovė bažnyčią bei kolonijos ligoninę. Ligoninėje vienas asmuo buvo užmuštas, o keturi buvo sužeisti.

Rytų Afrikoje trys priešo lėktuvai nesėkmingai bombardavo Uolchefito bazę. Vienas priešo dalinys, kuris mėgino Culquaberto ruože prisiartinti prie mūsų pozicijų, mūsų įgulai tuojau pasipriešinus, buvo išsklaidytas ir priverstas bėgti.

Vienas britų lėktuvas, skrisdamas labai aukštai, į mažą Sicilijos kaimą numetė vieną bombą ir padegamąsias plokšteles, tačiau aukų ar nuostolių nepadarė.

Viduržemio jūroje vienas mūsų povandeninis laivas, vadovaujamas kapitono leitenanto Ludovico Griono, nuskandino vieną priešo 11.600 tonų tanklaivį, kuris plaukė į Tobruką. Taip pat Viduržemio jūroje vienas mūsų povandeninių laivų kulkosvaidžių ugnimi numušė vieną „Sunderland“ tipo lėktuvą. Priešo įgula buvo paimta į nelaisvę.

VICHY. E. DNB žiniomis, generalinis prancūzų vyriausybės atstovas Afrikai generalissimus Veygandas rugpiūčio 5 dieną vyriausybės žiniose paskelbtu dekretu paskirtas ministerio pirmininko pavaduotojo admirolo Darlano tiesioginėn žinion. Visais klausimais, kurie reikalauja pagrindinio sprendimo ir liečia bendrąją politiką, ministerio pirmininko pavaduotojas generaliniam atstovui betarpiškai duoda vyriausybės nurodymus.

NEW YORKAS. E. DNB žiniomis, „Herald Tribune“ Vašingtono korespondentas praneša, kad Jungtinių Valstybių vyriausybė žada siųsti į Japoniją savo laivą ten esantiems amerikiečiams atgabenti.

BERLYNAS. E. DNB žiniomis, naktį į trečiadienį anglų bombonešiai įskrido į vakarų ir pietų Vokietiją. Keliose vietose numestos sprogstamosios ir padegamosios bombos sunaikino ir apgadino keletą gyvenamų pastatų, sukeldamos didesnių ir mažesnių gaisrų. Civilių gyventojų tarpe buvo užmuštų ir sužeistų. Zenitinė artilerija numušė 6 priešo lėktuvus.

STOCKHOLMAS. E. DNB pateikia Reuterio pranešimą iš Melburno, kad aviacijos maršalas Williamsas paskirtas Londone Australijos oro pajėgų generalinio štabo viršininku.

Radijo programa

KETVIRTADIENIS, VIII. 7.

6.00 Malda, dienos mintys, laikas, žinios, rytinis koncertas; 7.00 Žinios vokiečių kalba; 7.15 Kartojimas žinių, skaitytų 6 val., pranešimai, tolimesnė dienos programa, koncertas. Po koncerto pertrauka iki 12 val.; 12.00 Varpų muzika iš Karo muziejaus, laikas, žinios, tolimesnė dienos programa; 12.20 Plokštelių muzika; 12.30 Žinios vokiečių kalba; 12.45 Informacijos; 13.00 Vidudienio koncertas; 14.00 Žinios vokiečių kalba; 14.15 Koncerto tęsinys; 15.00 Žinios vokiečių kalba. Po žinių — pertrauka iki 16.00 val.; 16.00 Garsų paradas; 17.00 Žinios vokiečių kalba; 17.10 Muzika senoviniais instrumentais (17 amž.); 17.30 Kartojimas žinių, skaitytų 12 val., iš laikraščių, pranešimai; 18.00 „Oi žirge, žirge...“ (Dainos ir poezija). Sudarė Jonas Graičiūnas; 19.00 Pranešimai iš fronto, Vyriausios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios vokiečių kalba; 20.15 Vokiškai lietuviams; 20.30 Laikas, žinios, pranešimai, programa rytdienai; 21.00 Lengva muzika ir meilės dainos. Atl. Kauno Radiofono saloninis orkestras ir solistai A. Binkevičiūtė ir A. Šabaniauskas. Dirigentas Lechavičius; 22.00 Žinios vokiečių kalba. Po žinių vokiečių kalba, Eltos žinios; 22.30 Programos pabaiga.

Iš visos Lietuvos

RASEINIAI

Po karo viskas tvarkosi ir atgyja. Jau įvestas pastovus susisiekimas autobusais su Kaunu ir su Kryžkalniu. Tvarkosi taip pat ir prekyba. Tuoj po karo veikė tik 2 „Dubysos“ kooperatyvo krautuvės, „Maisto“ krautuvė ir pieninės krautuvė, o dabar trumpu laiku atidaro dar vieną kitą krautuvę „Dubysa“ ir keliolika lietuvių prekybininkų.

Ūkininkai jau baigia rugiapiūtės darbus ir daug gaminių atveža į miestą, nes turgūs būna gana dideli.

Žmonės labai laukia spaudos, vakarais keli šimtai susirenka į autobusų stotį ir po keletą valandų išlaukia, kol iš Kauno grįžta autobusas su dienraščiu „Į Laisvę“, kurio kelis šimtus egzempliorių bematant išgrobsto.

Iš ūkininkų kiek daugiau nukentėjo gyvenantieji nuo Raseinių Dubysos linkui, nes čia dvi dienas per jų sodybas ėjo frontas. Tačiau, atsimindami bolševikų tiraniją, nė kiek nesigaili to, ką kovų metu prarado ir, susidoroję su laukų darbais, tuojau taiso ir žvyruoja vieškelius, kurie nuo karo buvo pasidarę kiek išskirdę ir duobėti.

Pavieškeliais Dubysos linkui matyti keliolika tankų, sunkvežimių ir kt. raudonosios armijos karinės medžiagos, sudegintos ar visai sveikos besitraukiančių bolševikų paliktos. Čia daugiausia nuo karo nukentėję rugiai, kurie raudonųjų pėstininkų iššliaužioti, nes jie, matyti, rugiuose buvo prisikasę šimtus apkasėlių.

Laukuose pilna dirbančių ir atsistatančių ūkininkų. Vieni taiso apgriautus namų stogus, kiti vežasi iš lentpiūvių remontui statybinės medžiagos.

Visi gyventojai, o ypač ūkininkai, su dviguba energija stoja darban ir gausiai aukoja nukentėjusiems nuo karo šelpti. Stebėtina, kad iš visų valsčių, daugiausia suaukojo Šiurkaičių valsčiaus ūkininkai, kurie anksčiau buvo laikomi atsilikusiais.

Diena po dienos pamirštamas karo viesulas ir jo padaryti materialiniai nuostoliai, tik niekas nepamiršta ir su ašaromis akyse prisimena bolševikų padarytas kraujo skriaudas: iškankintus kalėjimuose ir negrįžusius taurius lietuvius ir ištremtas nekaltas šeimas.

Į LAISVĘ

Redakcija — Kaunas, Duonelaičio 24, tel. 21414 ir 20530.

Administracija — Kaunas, Duonelaičio 24, tel. 26375 ir 22430.

DĖL MAISTO ATVYKSTANTIEMS IŠ PROVINCIJOS

Kauno Miesto Savivaldybės Maisto dalis patikslina, kad šią savaitę tik tam tikras skaičius tarnybos reikalais atvykstančių iš kitur ne Kauno miesto gyventojų gali gauti Maisto dalyje, Laisvės al. 43, II a., kortelių, su kuriomis „Valgio“ įmonėse gali pavalgyti pusryčių, pietų ar vakarienės.

SPORTAS

32 VOKIETIJOS FUTBOLO MEISTERIAI

Vokietijos futbolo pirmenybės yra vykdomos nuo 1903 metų. Vienais metais meisterio iš viso nesuslaukta, o Didžiojo karo metu pirmenybės buvo nutrauktos. Meisterio vardą pelnė šios komandos (surašomos baigmės pasekmės):

1903 m. VfB Leipzig — DFC Prag 7:2; 1904 m. VfB Leipzig — Britannia Berlin neįvyko; 1905 m. Union 92 Berlin — Karlsruher FC 2:0; 1906 m. VfB Leipzig — FC Pforzheim 2:1; 1907 m. FC Freiburg — Victoria 89 Berlin 3:1; 1908 m. Victoria 89 Berlin — Stuttgarter Kickers 3:1; 1909 m. Phoenix Karlsruhe — Victoria 89 Berlin 4:2; 1910 m. Karlsruher FC — Holstein Kiel 1:0; 1911 m. Victoria 89 Berlin — VfB Leipzig 3:1; 1912 m. Holstein Kiel — Karlsruher FV 1:0; 1913 m. VfB Leipzig — Duisburger Spielverein 3:1; 1914 m. Spielvg. Fuerth. — VfB Leipzig 3:2; 1920 m. FC Nuernberg — Spielvg. Fuerth. 2:0; 1921 m. FC Nuernberg — Vorwaerts Berlin 5:5; 1922 m. FC Nuernberg — Hamburger SV 2:2, ir 1:1. Meisterio vardas teko FC Nuernberg komandai; 1923 m. Hamburger SV — Union Oberschoeneweide 3:0; 1924 m. FC Nuernberg — Hamburger FV 2:0; 1925 m. FC Nuernberg — FSV Frankfurt 1:0; 1926 m. Spielvg. Fuerth. — Hertha BSC Berlin 4:1; 1927 m. FC Nuernberg — Hertha BSC Berlin 2:0; 1928 m. Hamburger SV — Hertha BSC Berlin 5.2; 1929 m. Spielvg. Fuerth. — Hertha BSC Berlin 3:2; 1930 m. Hertha BSC Berlin — Holstein Kiel 5:4; 1931 m. Hertha BSC Berlin — Muenchen 1860 3:2; 1932 m. Bayern Muenchen — Eintracht Frankfurt 2:0; 1933 m. Fortuna Duesseldorf — Schalke 04 3:0; 1934 m. Schalke 04 — FC Nuernberg 2:1; 1935 m. Schalke 04 — VfB Stuttgart 6:4; 1936 m. FC Nuernberg — Fortuna Duesseldorf 2:1; 1937 m. Schalke 04 — FC Nuernberg 2:0; 1938 m. Hannover 96 — Schalke 04 3:3 ir 4:3; 1939 m. Schalke 04 — Admira Wien 9:0; 1940 m. Schalke 04 — Dresdener SC 1:0; 1941 m. Rapid Wien — Schalke 04 4:3.

NAUJIEJI SLOVAKIJOS BOKSO MEISTERIAI

Šių metų Slovakijos bokso pirmenybės davė sekančius bokso meisterius (pradedant musės svoriu): Schuga, Senka, Barolis, Akay, Cauneris, Drobny, Jacobas, Kuse. Išskyrus Scugą, visi boksininkai yra iš Pressburgo.

IŠ PABALTIJO FUTBOLO TURNYRŲ ISTORIJOS

Pabaltijo futbolo turnyrai buvo pradėti vykdyti 1928 m. Paskutinis turnyras įvyko Rygoj, 1940 metais.

Turnyro istorija labai marga. Daugiausiai kartų meisterio vardą pelnė Latvija — penkis kartus, Estija — tris ir Lietuva — du.

Visos pasekmės tokios: 1928 m. Taline: Lietuva — Latvija 0:3, Lietuva — Estija 0:6, Latvija — Estija 1:0. Nugalėtojas Latvija; 1929 m. Rygoje: Lietuva — Latvija 1:3, Lietuva — Estija 2:5, Latvija — Estija 2:2. Nugalėtojas Latvija; 1930 m. Kaune: Lietuva — Latvija 2:3, Lietuva — Estija 1:2, Latvija — Estija 0:1. Nugalėtojas Estija; 1931 m. Taline: Lietuva — Estija 0:2, Lietuva — Latvija 0:1, Estija — Latvija 3:1. Nugalėtojas Estija; 1932 m. Rygoje: Lietuva — Latvija 1:4, Lietuva — Estija 2:1, Estija — Latvija 1:1. Nugalėtojas Latvija. 1933 m. Kaune: Lietuva — Estija 1:1, Latvija — Estija 1:0, Lietuva — Latvija 2:2. Turnyro nugalėtojo nėra; 1935 m. Taline: Lietuva — Estija 2:1, Lietuva — Latvija 2:2, Latvija — Estija 1:1. Nugalėtojas Lietuva; 1936 m. Rygoje: Lietuva — Latvija 1:2, Lietuva — Estija 1:2, Latvija — Estija 2:1. Nugalėtojas Latvija; 1937 m. Kaune: Lietuva — Latvija 1:5, Latvija — Estija 1:1 ir 2:0, Lietuva — Estija 0:4. Nugalėtojas Latvija; 1938 m. Taline: Lietuva — Estija 1:3, Lietuva — Latvija 1:1, Latvija — Estija 1:1. Nugalėtojas Estija; 1940 m. Rygoje: Lietuva — Latvija 0:1, Lietuva — Estija 1:1, Latvija — Estija 2:2. Nugalėtojas Latvija.

Daugiausia įvarčių Lietuvos naudai turnyrų metu įkirto šie žaidikai: Lingis 6, Citavičius 5, Jaškevičius 3.

„Žaibo“ spaustuvė Kaune, Duonelaičio 24; tel. 26616

Paskutinieji pranešimai

Milžiniškos Rytų kovos eiga ir rezultatai

Laimėjimai prašoka pačias optimistiškiausias viltis. Po sėkmingų operacijų Šiaurėje sudarytos sąlygos Leningradui pulti. Įvarytas kylys pro Žitomirą ligi pat Kijevo vartų. Sėkmingai užbaigtos didžiosios Smolensko kautynės. Nužygiuota žymiai daugiau kaip 1.000 kilometrų.

Vyriausioji Fiuhrerio būstinė. VIII. 6. ELTA. DNB žiniomis, vyriausióji kariuomenės vadovybė praneša: Kaip matyti iš eilės pranešimų, sovietų karo vadovybė nėra susidariusi patikimo vaizdo apie padėtį savo pačių fronte. Laikantis visiškos tiesos principo, vokiečių informacijose buvo žiūrima didžiausio rezervo, vengiant duoti priešui galimumą daryti jam svarbias išvadas. Todėl teko pastatyti į antrą eilę pagrįstą vokiečių tautos norą gauti kasdien žinias apie karo veiksmų eigą. Teko net sutikti su tuo, kad tėvynėje buvo susidaroma klaidingo įspūdžio, o užsienyje priešų buvo skleidžiami klaidinami gandai. Dabar atėjo laikas, turint galvoje naujų karo veiksmų pradėjimą, painformuoti

apie milžiniškos kovos, prasidėjusios su Stalino linijos pralaužimu, eiga ir rezultatais.

Tarp Juodosios jūros ir Suomių įlankos dėl vietovės pobūdžio ir pasistatytųjų karinių tikslų prasilaužimas buvo padarytas trijose lemiamose vietose: į pietus nuo Pripečio pelkių, Smolensko linkme ir į pietus nuo Peipuso ežero.

Ligšioliniai vokiečių laimėjimai: 895.000 sovietų belaisvių, 13.145 tankai, 10.388 patrankos ir 9.082 lėktuvai

Žemiau teikiamuose trijuose pranešimuose vaizduojama čia panaudotų pajėgų grupių kova; paskutiniame, ketvirtame, pranešime vertinamas bendras tų karo veiksmų rezultatas. Karo veiksmai Suomijos fronte ir karo laivyno kova bus vaizduojama vėlesnėse informacijose.

PRANEŠIMAS Nr. 1.

Išvalius sunkiose kovose nuo priešo Dauguvą tarp Daugavpilio ir Rygos ir visą Latviją, prieš generolą feldmaršalą riterį von Leebą atsistojo uždavinys —

pralaužti palei Latvijos Sovietų Rusijos sieną einančią Stalino liniją ir kartu sumušti Estijoje esančias sovietų kariuomenės pajėgas.

Narsiu puolimu generolo pulkininko vadovaujamai armijai ir jos sektoriuje kovojusiai generolo pulkininko Hoeppnerio šarvuočių grupei pavyko pralaužti smarkiai sustiprintas ir atkakliai ginamas pozicijas į pietus nuo Peipuso ežero. **Po trumpų atkaklių kovų buvo paimti Ostrovas, Porchovas ir Polockas. Tuo buvo sudaryta sąlyga veržtis toliau į šiaurę ir pradėti puolimą Leningrado linkme. Nežiūrint sunkiausių kelių sąlygų, atkaklaus priešinimosi ir didžiausio kariuomenės įvargimo, kairįjį tarp Ilmenio ir Peipuso ežerų žygiuojančių pajėgų sparną pavyko nustumti iki pat Narvos, — siekiant užtverti žemės ruožą tarp Peipuso ežero ir Suomių įlankos.**

Estijoje veikiančioji generolo pulkininko von Kuechlerio armija iš pradžių paėmė atkakliai ginamus Dorpato, Fellino ir Pernu miestus, paskui eilėje smarkių paskirų kautynių sumušė priešo divizijas ir nustūmė jas pro Tapą į šiaurę.

Šių kariuomenės grupių veiksmai dar nebaigti. Tačiau šiame kovos sektoriuje paimta jau daugiau kaip 35.000 belaisvių, 355 tankų, paimta arba sunaikinta 655 patrankos. Prie tų laimėjimų žymiai prisidėjo pulkininko generolo Kellerio vadovaujamas oro laivynas. Šiame kovos sektoriuje jis numušė arba sunaikino žemėje 771 priešo lėktuvą.

PRANEŠIMAS Nr. 2.

Pietuose esančiame sparne generolo feldmaršalo von Rudstedto vadovaujamai kariuomenės grupei iš pat pradžių teko įveikti ypatingai sunkią vietovę, atmosferos sąlygas ir skaičiumi žymiai pranašesnį priešą. Atlikdami sunkiausias frontines kautynes, pėstininkų generolo Stuelpnagelio ir generolo feldmaršalo von Reichenau armijos, remiamos pulkininko generolo von Kleisto šarvuočių grupės,

turėjo kovodamos veržtis į priekį, iki joms pavyko priversti priešą pasitraukti į šalį ir įvaryti kylį pro Žitomirą iki pat Kijevo vartų. Tuo toli į Stalino linijos užnugarį siekiančiu prasilaužimu pavyko plačiu frontu pasukti tarp Dniestro ir Dniepro upių į pietus,

nutraukti priešo pasitraukimo kelius ir pradėti šiuo metu dar pilname įkarštyje tebesančias apsupamąsias kautynes.

Šiose priešui nepaprastai nuostolingose kovose puikiai pasirodė ir ištikimai greta su vokiečių kariuomene kovojo vengrų bei slovakų daliniai.

Vykdydami šiuos karo veiksmus, generolo Antonescu vadovaujami vokiečių ir rumunų daliniai peržygiavo pro smarkiai ginamą Pruto upę ir, nežiūrint smarkiausio priešinimosi ir pačių neįmanomiausių vietovės sąlygų, išvadavo iš priešo Besarabiją. Po to pulkininko generolo riterio von Schoberto armija, kurią sudaro vokiečių ir rumunų korpai, buvo pasiųsta pro vidurinę Dniestro tekmę į šiaurės rytus — sudaryti sąlytį su iš šiaurės atžygiuojančiomis pajėgomis.

Ikišioliniais šiame kovos sektoriuje pravesto skaičiavimo duomenimis, paimta daugiau kaip 150.000 belaisvių, atimta 1.970 tankų ir 2.190 patrankų.

Prie sėkmingos šių veiksmų eigos žymiai prisidėjo pulkininko generolo Loehro vadovaujamos oro pajėgos. Jos numušė arba sunaikino žemėje 980 sovietų lėktuvų.

PRANEŠIMAS Nr. 3.

Rytų fronto viduryje generolo feldmaršalo von Bocko kariuomenės grupė sėkmingai užbaigė didžiąsias Smolensko kautynes. Kovos vieta, laikas ir nepaprastas atkaklumas suteikė toms kautynėms, per kurias bolševikų kariuomenei buvo suduota eilė smarkiausių naikinamų smūgių, vienintelį istorijoje pobūdį.

Per beveik keturias savaites vykusią kovą generolo feldmaršalo von Kluge, pulkininko generolo Strausso ir pulkininko generolo barono von Weichso armijos ir pulkininko generolo Guderiano bei pulkininko generolo Hotho vadovaujamos tankų grupės padarė priešui milžiniškų kruvinų nuostolių.

Į mūsų rankas pateko apie 310.000 belaisvių. Buvo sunaikinta arba pagrobta 3.205 tankai, 3.120 patrankų ir neapskaičiuojami kiekiai kitokios karo medžiagos.

Prie to laimėjimo lemiamai prisidėjo generolo feldmaršalo Kesselringo vadovaujamas oro laivynas. **Sovietų oro pajėgos šiame kovos sektoriuje neteko 1.098 lėktuvų.** Tų kautynių eiga bus smulkiau nupasakota rugpiūčio 7 d. karo vadovybės pranešime.

PRANEŠIMAS Nr. 4.

Šios dienos pateiktais specialiais pranešimais mūsų Rytų fronte pasiektieji laimėjimai, pažymėtieji liepos 11 d. kariuomenės vadovybės pranešime, būtent: 400.000 belaisvių, 7.615 tankų, 4.423 patrankos ir 6.233 lėktuvai

padidėjo viso iki 895.000 belaisvių, 13.143 tankų, 10.388 patrankų ir 9.082 lėktuvų. Tuo pasiekta laimėjimų, kurie prašoka pačias optimistiškiausias viltis. Tinkamai tų laimėjimų mastą tegalima įvertinti turint galvoje, kad tam nepaprastai atkakliai kovojančiam priešui nuostolių užmuštais ir sužeistais buvo padaryta keleriopai daugiau, negu belaisviais.

Kariuomenės, ginkluotosios SS ir oro pajėgų junginiai, kovodami su šiuo iki šiol pasirodžiusiu atkakliausiu priešu, savo drąsa ir ištverme padarė beveik daugiau, negu leidžia žmogaus jėgos. Vokiečių karo vadovybės pranašumo, nepalyginamosios ginklų kokybės, puikaus kariuomenės paruošimo ir patyrimo kovoje, o svarbiausia vokiečių kareivių ir jų kovos draugų karžygiškumo dėka pavyko sumušti milžiniškai apsiginklavusią sovietų kariuomenę.

Pažymėtini yra pėstininkų divizijų nužygiuotieji nuotoliai; drauge su kautynių metu atliktais žygiais, čia atlikta žymiai daugiau kaip 1.000 kilometrų.

Visi karo veiksmai šitokiu mastu tebuvo galimi tik puikios informacijų tiekimo organizacijos ir lauko ryšių sutvarkymo dėka, o lygiai ir dėl to fakto, kad pavyko mažne visiškai, iki pat kovos zonos užnugario, atstatyti priešo okupuotosios srities geležinkelių tinklą.

Įsisąmoninusi savo pranašumą ir būdama tikra galutiniu laimėjimu, vokiečių kariuomenė yra pasiruošusi tęsti dabar naujame karo veiksmų sektoriuje tą kovą, kurią ji pradėjo eile didžiausių laimėjimų.

Vokiečių kalbos kursai vidurinių mokyklų mokytojams

Kaune steigiami vidurinių mokyklų (gimnazijų ir progimnazijų) mokytojams vokiečių kalbos kursai. Kursuose darbas pradedamas 1941 m. rugpiūčio mėn. 11 d. ir baigiamas 1941 m. rugsėjo mėn. 25 d.

Į kursus priimami klausytojais:

1) mokytojai, dėstę vokiečių kalbą ir norį vokiečių kalbos mokėjimą pagilinti,

2) mokytojai, moką vokiečių kalbos pagrindus ir norį ateityje dėstyti vokiečių kalbą,

3) universiteto studentai, studijuoją germanistiką ir

4) baigę gimnazijas ir turį atestatuose vokiečių kalbos pažymį labai gerą arba gerą, jeigu jie nori ateityje dėstyti vokiečių kalbą.

Šių kursų klausytojai, išlaikę patikrinamuosius egzaminus, galės būti skiriami į vidurines mokyklas vokiečių kalbos mokytojais.

Norį šiuos kursus lankyti prašymus su dokumentais paduoda Vidurinio Mokslo Departamentui Kaune, Laisvės Alėja 70. Prašymai priimami ligi rugpiūčio mėn. 10 d. įskaitytinai.

SKELBIMAS

Pagelbinis Policijos Tarnybos Batalionas priima savanorius — atsargos puskarininkius ir eilinius ne vyresnius 35 m. amžiaus.

Savanoriai priimami nuo š. m. rugpiūčio mėn. 7 d. darbo dienomis nuo 8 — 14 ir nuo 17 — 19 val.

Norintieji stoti savanoriais atvyksta į priėmimo punktą, Laisvės al. Nr. 20. Atvykstant į punktą reikia turėti pasą, atsargos kario liudijimą ir ištikimybės liudijimą.

Oeffentliche Bekanntmachung Nr. 5

1. Der juedischen Bevoelkerung wird hiermit verboten, vor 10 Uhr vormittags auf den oeffentlichen Markten zu erscheinen und einzukaufen. Das Gleiche gilt auch fuer alle Ladengeschaefte.

Juden, die vor 10 Uhr vormittags beim Einkauf angetroffen werden, haben mit schaerfster Bestrafung zu rechnen.

2. Diese Bestimmung tritt mit dem heutigen Tage ir Kraft.

Kauen, den 6. August 1941.

Der Gebietskommissar in Kauen - Stadt
gez. Cramer
SA - Oberfuehrer.

Viešas skelbimas Nr. 5

1 Gyventojams žydams iki 10 val. ryto draudžiama lankyti viešas turgavietes ir krautuves ir ten pirkti.

Žydai, kurie iki 10 val. ryto bus pastebėti perkant, bus griežčiausiai baudžiami.

2. Šis įsakymas veikia nuo šios dienos.

Kaunas, 1941 m. rugpiūčio 6 d.

Kauno Miesto Srities Komisaras
(pas.) Cramer
SA - Oberführer